

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตาม
หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูการศึกษา

นอกระบบในจังหวัดนราธิวาส

Guidelines for Organizing Non Formal Education and Informal Education to Promote Lifelong Learning Based on the Basic Education Level of Non Formal Education Curriculum, B.E.2551 for Non Formal Teachers in Narathiwat Province

จงกล อิน้อย (Jongkol Innoy)¹ สารีพันธ์ สุภวรรณ (Sareepan Supawan)²

สุมาลี สังข์ศรี (Sumalee Sungsi)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความคิดเห็นในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน กศน. และสถานที่ปฏิบัติงาน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครู กศน. ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนราธิวาส จำนวน 228 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของครู กศน. ที่มีต่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในภาพรวม จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน กศน. มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนความคิดเห็นจำแนกตามวุฒิการศึกษา และสถานที่ปฏิบัติงาน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้ตลอดชีวิต

1 นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2 รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3 ศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purposes of this study were (1) to study the teachers' opinion level in nonformal education and informal education management to promote lifelong learning based on the basic education level of Non-Formal Education Curriculum B.E.2551 and (2) to compare the teachers' opinion level in non formal education and informal education management to promote lifelong learning based on the basic education level of Non-Formal Education Curriculum B.E.2551 as classified by gender, age, educational background, work experience and workplace. The population consisted of 228 teachers in Narathiwat Provincial Office of the Non-Formal and Informal Education. The rating scale questionnaire was employed for data collection. The gathered data was analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and f-test. The research findings were as follows: (1) the overall of teacher' opinion level towards non formal education and informal education management to promote lifelong learning based on the basic education level of Non-Formal Education Curriculum B.E.2551 were rate at the high level. (2) When compare the teacher' opinion towards non formal education and informal education management, the data showed that there was no significance statistical difference among gender, age, and work experience while the teacher' opinion between educational background and workplace were different at statistical significance level of 0.05

Keywords: Non-formal education and informal education, Lifelong learning

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

การจัดการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ประชาชน มีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น ด้วยการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้และพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยในการจัดการศึกษาดังกล่าว ได้มีการจัดจากหลายหน่วยงานรวมทั้ง การดำเนินงานจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการที่มีแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และภายใต้แนวคิดและหลักการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 คือเพื่อให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ ในการจัดการเรียนรู้จะต้องให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดการศึกษานอกระบบยึดหลักการดังนี้คือ

1. ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง เป็นธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน
2. กระจายอำนาจแก่สถานศึกษา และการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ส่วนการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยยึดหลักการดังนี้
 1. การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย
 2. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา

3. การจัดการรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

ทั้งนี้เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ประชาชน การจัดการศึกษาจึงมีความหลากหลายทั้งกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตร รูปแบบ/กิจกรรมเรียนรู้ และ ผู้ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษา ซึ่งมีทั้งบุคลากรของ กศน. และ องค์กร ภาคีเครือข่าย ในการบริหารจัดการให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิตให้เป็นวิถีชีวิตของประชาชน ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา ตลอดจนพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันของบุคคลที่อยู่นอกระบบ ซึ่งหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตามปรัชญาและหลักการจัดการศึกษานอกระบบ และเป็นหลักสูตรที่ใช้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประชาชนทั่วไป เพื่อตอบสนองอุดมการณ์ของการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ คือ พัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็น

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

วิทยาการใหม่ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ที่มุ่งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ในหลายรูปแบบ และปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีแนวทางหลักที่สำคัญคือการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับคนทุกช่วงวัย ให้ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างรู้เท่าทันและพัฒนารูปแบบและหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 4 แนวทางจัดการศึกษา ยังมีสาระสำคัญที่เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยในมาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546: 12) และในส่วนของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ก็ได้กล่าวถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในประเด็นที่สอดคล้องกัน คือ การจัดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยระบุไว้ในมาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา (1) การศึกษานอกระบบ ในข้อ (ก) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึง เป็นธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน นอกจากนี้ในมาตรา 9 (1) ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถเลือกรับบริการได้หลากหลายตามความต้องการของตนเอง หากพิจารณาถึงข้อเสนอแนะการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ก็ได้แสดงให้เห็นถึงความชัดเจนยิ่งขึ้นในการมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีภารกิจสำคัญจากหลักการและกรอบแนวคิดเพื่อการจัดการศึกษาในอนาคตว่า ระบบการเรียนรู้ คือ ระบบที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีปัจจัยและเครื่องมือสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับผู้เรียนทุกจังหวัดมาตั้งแต่ พ.ศ. 2551 ในทุกจังหวัดตั้งแต่ พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา

ในจังหวัดนครราชสีมา ก็มีการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา นับจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 7 ปี แต่ที่ผ่านมา ยังไม่มีการศึกษาถึงความเป็นไปได้ และความเหมาะสมในการจัดหลักสูตรดังกล่าว ประกอบกับ การที่จังหวัดนครราชสีมาวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใช้หลักสูตรใน 4 ด้านได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการศึกษาต่อเนื่องซึ่งผลการวิจัยจะนำไปสู่การจัดหลักสูตรที่เสริมให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สร้างสังคมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม รวมถึงความเป็นอัตลักษณ์และความต้องการของท้องถิ่นพื้นที่ต่อไป

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครู กศน.ต่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครู กศน. จำแนกตามตัวเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน กศน. และสถานที่ปฏิบัติงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัย คือ จังหวัดนครราชสีมา โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 13 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอระแงะ อำเภอเชียง อำเภอบาเจาะ อำเภอรือเสาะ อำเภอศรีสาคร อำเภอสุคิริน อำเภอแว้ง อำเภอจะแนะ อำเภอสุไหงโกลลก อำเภอสุไหงปาดี อำเภอดากใบ และอำเภอเจาะไอร้อง

2. ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นครู กศน. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในฐานะ คุรุสภา การศึกษา ข้าราชการ พนักงานราชการในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 228 คน ซึ่งประกอบด้วย 6 กลุ่ม คือ ข้าราชการครู จำนวน 13 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 72 คน ครูอาสาสมัครการศึกษาสถาบันปอเนาะ จำนวน 38 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 69 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 31 คน และครูประจำกลุ่ม จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามทั้งหมดมี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน กศน. และสถานที่ปฏิบัติงานตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นแบบสอบถามด้านการศึกษาศึกษาตามอัธยาศัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบที และการทดสอบเอฟในระดับนัยสำคัญ 0.05

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.60 อายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.20 วุฒิการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 77.60 ตำแหน่งครูอาสาสมัคร กศน. คิดเป็นร้อยละ 31.60 มีประสบการณ์ในการทำงาน กศน. 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.40 และสถานที่ปฏิบัติงานในอำเภอหรือเสนาะ คิดเป็นร้อยละ 11.40

1. ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำแนกตามภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการศึกษาต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านหลักสูตร ข้อแนวคิด/ความเชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อใช้ความรู้เนื้อหาเชื่อมโยงปัญหาธรรมชาติธรรม และวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาของตนเองบนพื้นฐานข้อมูลที่เพียงพอและเชื่อถือได้ คือ ข้อมูลตนเอง วิชาการ ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อม และเรื่องที่ต้องคิดและตัดสินใจ และข้อฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา โดยใช้ข้อมูลรอบด้านเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านหลักสูตร ข้อหลักการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยตระหนักว่าผู้เรียนมีความสำคัญ สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และข้อหลักสูตรเปิดโอกาสได้เลือกวิธีเรียนที่ตนเองถนัด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านหลักสูตร ข้อจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยบูรณาการความรู้ควบคู่กับด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อเพื่อพัฒนาให้ได้รับความรู้พื้นฐานสำหรับดำรงชีวิตและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และข้อเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสติปัญญาในการแก้ปัญหาในชีวิตได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านหลักสูตร ข้อโครงสร้าง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อผู้เรียนทุกระดับต้องเข้าร่วมกิจกรรม กพข. 200 ชม. และกิจกรรมโครงการ 3 หน่วยกิตในรายวิชาเลือก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาเลือกในสาระการเรียนรู้ใดสาระการเรียนรู้หนึ่งหรือหลายสาระการเรียนรู้ก็ได้ ให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนด และข้อผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาเลือกได้ตามความต้องการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านหลักสูตร ข้อเสนอแนะต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมีการบูรณาการความรู้ความเข้าใจโดยใช้ทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และข้อมีการบูรณาการความรู้ความเข้าใจ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ประเภทต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อมีการบูรณาการความรู้ความเข้าใจ โดยใช้ทักษะการคิดเป็น และข้อมีการบูรณาการความรู้ความเข้าใจ โดยใช้การวิจัยอย่างง่าย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านหลักสูตร ข้อเสนอแนะความรู้พื้นฐาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมีการบูรณาการความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อมีการบูรณาการความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และข้อมีการบูรณาการความรู้เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านหลักสูตร ข้อเสนอแนะการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมีการบูรณาการความรู้ในงานอาชีพ มองเห็นช่องทาง ดัดสนใจประกอบอาชีพได้ตามความต้องการและศักยภาพของตนเอง ข้อมีการบูรณาการความรู้ในด้านทักษะอาชีพ และข้อมีการบูรณาการความรู้ในการจัดการอาชีพอย่างมีคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อมีการบูรณาการความรู้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านหลักสูตร ข้อเสนอแนะการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมีการบูรณาการความรู้เกี่ยวกับปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงและสามารถประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อมีการบูรณาการความรู้เกี่ยวกับสุขภาพศึกษาพลศึกษา และการดูแลส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต และข้อมีการบูรณาการความรู้ด้านศิลปศึกษาและสุนทรียภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านหลักสูตร ข้อเสนอแนะการพัฒนาสังคม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมีการบูรณาการความรู้ด้านหน้าที่พลเมือง ประชาธิปไตย จิตสาธารณะ เพื่อความสงบสุขของ ตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อมีการบูรณาการความรู้ด้านการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม และข้อมีการบูรณาการความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์การเมืองการปกครองและนำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิต มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านหลักสูตร ข้อเสนอแนะการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อสอนวิชาที่ตนรับผิดชอบ และบูรณาการแบบสอดคล้องกับวิชาอื่นเข้าไปในการสอนด้วย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อวิเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรมาบูรณาการระหว่างสาระวิชาและข้อวิเคราะห์โดยการนำเนื้อหาในหลักสูตรมาบูรณาการภายในสาระวิชา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านหลักสูตร ข้อเสนอแนะกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมีการวางแผนการสอนเสริมโดยแบ่งเนื้อหาการเรียนรู้ตามความยากง่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อการจัดการเรียนรู้สัปดาห์ละ 9 ชม. มีการติดตามและ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

ช่วยเหลือผู้เรียนโดยเพื่อน กลุ่มเพื่อน หรือครูผู้สอน และข้อมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุปร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านหลักสูตร ข้อการเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมีบทบาทในการจัดเตรียม อำนวยความสะดวกช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการคิดเรียนรู้ด้วยตนเอง และข้อกำหนดให้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีสื่อแบบเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อกำหนดแผนในการเรียนรู้ที่สามารถปฏิบัติได้จริง และสอดคล้องกับวิชาที่ลงทะเบียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านหลักสูตร ข้อการเรียนรู้แบบทางไกล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการติดต่อสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อมีบทบาทในการจัดเตรียมสื่อทางไกล และอำนวยความสะดวกให้คำแนะนำในลักษณะสื่อแบบบูรณาการการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการพัฒนา และข้อจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ข้อสื่อและแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สอดคล้องกับวิชาที่เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และข้อใช้สื่อที่ทันสมัยและบูรณาการเข้ากับสถานการณ์อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อมีการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ โดยการเข้ารับการประเมินในภาคเรียนสุดท้าย และข้อมีการเสนอแนะ หรือจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนที่มีผลการประเมินคุณธรรมน้อยกว่าเกณฑ์เพื่อการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการศึกษาต่อเนื่อง ข้อการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงาน ทำให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและศักยภาพของเขตพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อหลักสูตรที่หลากหลายและยืดหยุ่นทั้งในด้านการเรียนรู้ สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความแตกต่างระหว่างบุคคล ชุมชนและสังคม และ ข้อสามารถนำความรู้ความสามารถ เจตคติต่อการประกอบอาชีพไปใช้ประโยชน์ที่สร้างรายได้ได้จริง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการศึกษาต่อเนื่อง ข้อการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อจัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน โดยใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และข้อใช้หลักสูตรและ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการในรูปแบบของการฝึกอบรม การประชุม สัมมนา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรูปแบบอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อการจัดกิจกรรมจิตอาสา การสร้างชุมชนนักปฏิบัติ หรือรูปแบบอื่นที่ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและบริบทของชุมชนแต่ละพื้นที่ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการศึกษาต่อเนื่อง ข้อการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมุ่งเน้นให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อสามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชนและข้อการส่งเสริมด้านกีฬา ศิลปะ ดนตรี ศิลปะการแสดง และความสามารถพิเศษต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการศึกษาต่อเนื่อง ข้อการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อจัดหลักสูตรเชิงบูรณาการ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและข้อส่งเสริมการนำความรู้เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการวางแผนดำเนินชีวิต มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ระดับความคิดเห็นต่อการศึกษตามอัธยาศัย

ระดับความคิดเห็นต่อการศึกษตามอัธยาศัย ข้อการจัดกิจกรรม ประเภทของกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อกิจกรรมการเรียนรู้จากสถานการณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาข้อกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ และ การจัดกิจกรรมการแสดง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ระดับความคิดเห็นต่อการศึกษตามอัธยาศัย ข้อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในชุมชน/เครือข่าย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชนโดยใช้กศน.ตำบล/ศรช. ที่ดำเนินการอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับองค์กรชุมชนอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง ข้อส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน โดยการจัดทำแผนชุมชน จัดเวทีชาวบ้าน การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม เพื่อนำความรู้ไปแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชน และข้อพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผู้เชี่ยวชาญองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ เป็นแหล่งการเรียนรู้ และนักจัดการความรู้ที่สำคัญของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ข้อส่งเสริมให้มีการบูรณาการความรู้ในชุมชนให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรต่าง ๆ ของกศน. โดยคำนึงถึงการประกอบอาชีพ และการมีงานทำของผู้เรียนที่แท้จริง เพื่อประโยชน์ในการมีงานทำและการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และข้อส่งเสริมให้มีการขยายและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ชุมชนเพื่อการสืบสานและการถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยให้มีการจัดทำและเผยแพร่สื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการศึกษตามอัธยาศัย ข้อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อหน่วยงาน กศน.หรือหน่วยงานราชการอื่น ๆ ดำเนินการเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ข้อหน่วยงานเอกชนดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับความคิดเห็นต่อการศึกษตามอัธยาศัย ข้อสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ความรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร แผ่นพับ ใบปลิว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ข้อสื่อบุคคล เช่น ผู้เชี่ยวชาญ ครูภูมิปัญญา และ ข้อสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ DVD ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

ระดับความคิดเห็นต่อการศึกษาตามอัธยาศัย ข้อการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อประเมินจากความพึงพอใจของผู้ใช้บริการหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ข้อประเมินจากผู้จัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในด้านหลักสูตรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลและด้านการศึกษาต่อเนื่องจำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในด้านหลักสูตรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการศึกษาต่อเนื่องจำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในด้านหลักสูตรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการศึกษาต่อเนื่องจำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในด้านหลักสูตรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการศึกษาต่อเนื่องจำแนกตามตำแหน่ง แตกต่างกัน

ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามตำแหน่ง เป็นรายคู่ ครูอาสาสมัครสถาบันการศึกษาพอเนาะกับครูอาสาสมัคร กศน. มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาตามอัธยาศัย ในภาพรวมแตกต่างกัน

ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำแนกตามสถานที่ปฏิบัติงาน ด้านหลักสูตรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการศึกษาต่อเนื่อง ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาตามอัธยาศัยตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูการศึกษานอกระบบในจังหวัดนครราชสีมาในครั้งนี้มีประเด็นที่ผู้วิจัยอภิปราย ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกตามภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับ รุจิรา พะปะเสน (2557, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า สภาพการปฏิบัติงาน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้าน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

การวัดและประเมินผล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยเป็นเพราะว่า หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์จากการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ โดยการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนด้านจิตใจให้มีคุณธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้ โดยสามารถจัดการกับองค์ความรู้ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมทั้งคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนที่อยู่นอกระบบ และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคม การเมือง การปกครอง ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีมีการพัฒนาไปมาก ทำให้ค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ ไม่จำกัดเพียงแต่ในห้องเรียนเท่านั้น ซึ่งการจัดการศึกษานอกระบบ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของจังหวัดนครราชสีมาสามารถจัดการศึกษาให้กลุ่มเป้าหมายมีการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยสามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นและเข้ากับสภาพท้องถิ่นได้ดี สามารถพัฒนาประชาชนให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการรู้หนังสือ ตลอดจนมีทักษะอาชีพติดตัว โดยมีหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนเงินทุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ และมีองค์กรพัฒนาเอกชนสมาคม หรือองค์กรศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย

2. ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ระดับความคิดเห็นต่อการศึกษิตตามอัธยาศัย อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับ สมปองวิมาโร (2554) ที่ศึกษา สภาพการดำเนินงานของ กศน.ตำบล : แหล่งเรียนรู้รากาถูก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า สภาพจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของ กศน.ตำบล ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการติดตาม ประเมินและรายงานผลด้านการมีส่วนร่วม และด้านการบริหารจัดการในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากจากผลการวิจัยเนื่องจากการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นหรือผู้ที่สนใจเป็นศูนย์กลาง โดยดึงเนื้อหาสาระมาเสนอจากความต้องการสนใจของประชาชนเป็นหลัก ดังนั้นจึงทำให้ผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษา ร่วมกิจกรรมและประเมินผลในระดับที่ดี โดยการศึกษาตามอัธยาศัย ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) ที่เต็มเต็มความต้องการของมนุษย์ที่แสวงหา ต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ นอกเหนือการเรียนในระบบโรงเรียน โอกาสของการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกิดขึ้นได้ตลอด ยิ่งเทคโนโลยีก้าวหน้าก็ทำให้การสื่อสารเคลง ทำให้สามารถหาแหล่งการเรียนรู้ได้ทั่วทุกมุมโลกโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ โดยเรียนรู้ได้จากสื่อต่างๆ อาทิ รายการวิทยุ-โทรทัศน์กระจายเสียง ภาพยนตร์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ CD-DVD แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งสื่อต่าง ๆ เหล่านี้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายในยุคที่อินเทอร์เน็ตมีความเร็วสูง อีกทั้งยังมีห้องสมุดประชาชนที่เป็นการให้บริการทางการศึกษาตามอัธยาศัยแก่ชนทุกชั้นทุกเพศทุกวัยทุกระดับการศึกษาโดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า โดยห้องสมุดประชาชนจะให้บริการข่าวสารและความรู้ต่างๆ ที่ทันต่อเหตุการณ์และความเคลื่อนไหวของประเทศและของโลกอีกด้วย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาตามอัธยาศัย

ความคิดเห็นของบุคลากร กศน. ที่มีต่อการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาตามอัธยาศัยตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในภาพรวม จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน กศน. มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนความคิดเห็นจำแนกตามวุฒิการศึกษา และสถานที่ปฏิบัติงาน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากโดยความคิดเห็นจำแนกตามวุฒิการศึกษาแตกต่างกันนั้น พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาและมีพื้นเพอยู่ในจังหวัดนราธิวาสและใกล้เคียงมีทักษะในการสื่อสารด้วยภาษาท้องถิ่น ทำให้สามารถติดต่อสื่อสารเป็นภาษาท้องถิ่นได้ดี ทำให้การสอนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับเดียวกัน แต่ไม่สามารถพูดภาษาท้องถิ่นได้ จะเกิดปัญหาในเรื่องการสื่อสาร และบางครั้งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน ถึงแม้ว่าจะไม่มากนักก็ตาม

ส่วนระดับความคิดเห็นจำแนกตามสถานที่ปฏิบัติงาน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยอำเภอสุไหงปาดี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และอำเภอเมืองนราธิวาส มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นเพราะว่า กศน. สุไหงปาดีมีบุคลากรที่พร้อมในทุกด้าน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ดี มีการติดตามการประเมินผลเป็นระยะ ทีมมีความแข็งแกร่ง มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิชาเรียน โดยมีผลงานโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ เช่น เป็น “สถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุขคิดเด่น” ระดับจังหวัด และระดับกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2556 รางวัลชมเชย ผลิตภัณฑ์ชุมชนโนราห์ จากการประกวดผลิตภัณฑ์ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จ.นราธิวาส เป็นแหล่งเรียนรู้เกษตรธรรมชาติดีเด่น ประจำปี 2555 เป็นต้น ซึ่งหลักการดำเนินงานของ กศน. ชิดชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงานและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ต้นทุนของชุมชน เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม มีการประสานเครือข่ายในชุมชนร่วมการจัดการเรียนรู้ โดยส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรม โดย กศน.เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม ส่วนอำเภอเมืองนราธิวาส อาจเป็นเพราะเป็นอำเภอใหญ่ ทำให้การจัดการศึกษายังไม่ทั่วถึงมากนัก เพราะกลุ่มเป้าหมายอยู่กันกระจุกกระจายไม่เป็นกลุ่มก้อน ทำให้การจัดการศึกษายังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งหมด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านคุณวุฒิการศึกษา ควรรับครูอาสาสมัครสถาบันการศึกษาปอเนาะมีทักษะการสื่อสารภาษาท้องถิ่นได้ดีและได้ปฏิบัติงานในสถาบันปอเนาะซึ่งเป็นนักศึกษาเฉพาะที่อยู่ประจำในสถาบันศึกษาปอเนาะ
2. ด้านเครือข่าย ควรใช้หลักการดำเนินงานของกศน. ชิดชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงานและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ต้นทุนของชุมชน เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม มีการประสานเครือข่ายในชุมชนร่วมการจัดการเรียนรู้ โดยส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรม โดย กศน.เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 เพิ่มเติมเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยครั้งนี้ด้วย
2. ควรใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ครูการศึกษานอกระบบในจังหวัดนครราชสีมา มีส่วนในการกำหนดการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). *หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551* กรุงเทพฯ: ไทยพับลิกเอ็ดดูเคชั่น.
- สวระและหลักแนวคิดประกอบการดำเนินงาน กศน. คัมภีร์ กศน. (2551). *หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี.(2554).แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 จาก <http://nesdb.go.th>.
- สำนักงาน กศน.(2555).คู่มือการจัดการศึกษาต่อเนื่อง กรุงเทพมหานคร รัชการพิมพ์.
- ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์. (2555). การวิจัยเชิงปริมาณในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ทองอยู่ แก้วไทรสะ. (2555). ระบบการศึกษา. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาปรัชญาและหลักการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย* หน่วยที่ 1 หน้า 3-59 นนทบุรี.
- ปฐม นิยมมานนท์. (2555). *ทิศทางการจัดการศึกษาของ กศน. ยุคใหม่* ในสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพฯ.
- รายงานการวิจัย เรื่อง การประเมินผลการดำเนินงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย(สำนักงาน กศน.) เอกสาร.
- รุจิรา พะปะเสน. (2557). การปฏิบัติงานของครูการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตจังหวัดหนองคาย.
- วิกร ดันจตุทาโด. (2555). การวิจัยเพื่อการวางแผนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสัมมนาการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย* หน่วยที่ 13 หน้า 5-68 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

สมถวิล วิจิตรวรรณ. (2554). ระเบียบวิธีทางสถิติและการรวบรวมข้อมูล ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา การวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย* หน่วยที่ 5 หน้า 3-94 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.

สมประสงค์ วิทย์เกียรติ. (2555). หลักการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. ใน *เอกสารการสอนชุด วิชาหลักการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย* หน่วยที่ 5 หน้า 3-36 นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.

สมปอง วิมาโร. (2554). รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study) สภาพการดำเนินงานของกศน.ตำบล: แหล่ง
เรียนรู้รากฐานงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ.

